

УКРАЇНА

УРЯДОВИЙ УПОВНОВАЖЕНИЙ У СПРАВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Government Agent
before the European Court of Human Rights
Ukraine
вул. Героївського, 13, м. Київ, 01001, Україна

Agent du Gouvernement
auprès de la Cour Européenne des Droits de l'Homme
l'Ukraine
13, Horodetskogo St. Kyiv, 01001, Ukraine

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua http://www.minjust.gov.ua

03.10.15 № 7894/14.01.15-15

На №

Міністерство внутрішніх справ України

✓ Національна академія внутрішніх справ
України

вул. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП, 03035

УМВС України в Черкаській області

вул. Смілянська, 57, м. Черкаси, 18036

Черкаський РВ УМВС України в Черкаській
області

вул. Смілянська, 57, м. Черкаси, 18036

Щодо виконання рішення Європейського суду з прав людини
у справі «Шульга проти України»

12 листопада 2015 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Шульга проти України».

У цьому рішенні Європейський суд констатував порушення процесуального аспекту ст. 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з неадекватними діями органів влади ефективного та своєчасного розслідування обставин смерті дружини заявника.

Крім того, Європейський суд зобов'язав державу сплатити заявнику 6 000 (шість тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та 200 (двісті) євро компенсації судових та інших витрат.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон) та п. 1 ст. 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення

Вс. № 5911
14 12 15

підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи здійснює оцінку виконан державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах Комітету міністрів Ради Європи щодо контролю за виконання рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

У цій справі порушення Конвенції було встановлено Європейським судом у зв'язку з неефективністю розслідування компетентними органами влади смерті дружини заявника.

Варто зазначити, що на цей час кількість рішень, в яких Європейський суд встановлює порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції, зростає. З огляду їх велику кількість, а також на те, що Європейський суд вже неодноразово встановлював порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції у справах ще України, скарги цієї групи розглядаються за окремим, спрощеним, порядком. Тривала практика Європейського суду є вкрай негативною для України, оскільки, перш за все, свідчить про системну проблему непроведення ефективного розслідування справ за фактом смерті особи і, крім того, рішення Європейського суду, ухвалені спрощеною процедурою, оскарженню не підлягають.

У рішенні «Шульга проти України» Європейський суд звернув увагу на те, що розслідування обставин смерті дружини заявника тривало вісім років та дев'ять місяців. Прокуратура неодноразово надавала вказівки органам слідства щодо проведення необхідних дій та виправлення відповідних недоліків, проте жодні з них вказівок належним чином виконані не були. Крім цього, Європейський суд зауважив, що майже всі докази отримані в результаті проведення слідчих дій, були поставлені під сумнів органами влади через поверховість допитів, відсутність об'єктивних даних для проведення експертизи, нездатність знайти свідків тощо (п. 44, 46, 49 рішення). Європейський суд, своїх висновках у цьому рішенні підкреслив, що вже встановлював порушення статті Конвенції в інших справах, в яких провадження щодо встановлення обставин ДТП смертельними наслідками та забезпечення відшкодування родичам потерпілого необґрунтовано затримувалися (п. 50 рішення).

Так, для належного виконання рішення Європейського суду у цій справі попередження аналогічних порушень в майбутньому прошу:

1. внести відповідні відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати та провести ефективне розслідування обставин смерті дружини заявника, із врахуванням висновків Європейського суду у цій справі;
2. забезпечити відповідно до положень Конвенції та практики Європейського суду ефективне розслідування фактів смерті;
3. довести до відома працівників органів внутрішніх справ правові позиції Європейського суду, викладені в рішенні «Шульга проти України».

Крім того, у рішенні у справі «Шульга проти України» було зазначено про порушення Черкаським районним відділом УМВС України в Черкаській області дисциплінарного провадження щодо двох працівників міліції у зв'язку з тривалим розслідуванням обставин смерті дружини заявника (п. 16 рішення). З метою належної координації виконання цього рішення Європейського суду просимо повідомити і

результати проведеного дисциплінарного провадження та надати копії підтверджуючих документів.

Принадібно повідомляю, що найближчим часом офіційний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед Комітетом міністрів прошу повідомити про результати розгляду цього листа до **30 січня 2016 року**.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Шульга проти України» на 2 арк. в 1 прим.

О.В. Давидчук

В.о. Урядового уповноваженого

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ШУЛЬГА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF «SHULGA v. UKRAINE»)

Заява № 40298/06

Стислий виклад рішення від 12 листопада 2015 року

26 вересня 2003 року дружину заявника, яка їхала на велосипеді, було збито автомобілем, від чого вона померла на місці. Того ж дня місцею було оглянуто місце ДТП, складено схему місця події, допитано водія та пасажирів автомобіля, а також проведено огляд водія для встановлення факту вживання ним психоактивної речовини та стану сп'яніння. Наступного дня судово-медичний експерт дійшов висновку, що смерть дружини заявника настала внаслідок черепно-мозкової травми у вигляді перелому кісток основи черепа.

29 вересня 2003 року Черкаським районним відділом УМВС України в Черкаській області за факт ДТП було порушено кримінальну справу у зв'язку зі стверджуванням порушення правил дорожнього руху, що спричинило смерть особи.

Кілька разів під час провадження органи слідства проводили відтворення обстановки і обставин події та призначали судово-автотехнічну експертизу, за результатами якої експерти доходили висновку, і дружина заявника порушила правила дорожнього руху при керуванні велосипедом, оскільки велосипед не було встановлено фар і світлоповертачів, та що водій не мав технічної можливості уникнути зіткнення.

У період з 2003 до 2012 року органи внутрішніх справ неодноразово закривали кримінальну справу за відсутністю в діях водія складу злочину, і кожного разу ці постанови скасовувалися органами прокуратури, а справа поверталася на додаткове розслідування з вказівками провести ті чи інші слідчі дії та виправити допущені помилки.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 2 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) з огляду неефективності розслідування обставин смерті його дружини. Європейський суд вирішив розглядати і скаргу за статтею 2 Конвенції.

Розглянувши вказану скаргу заявника, Європейський суд зазначив, що хоча одразу після ДТП органи слідства порушили кримінальну справу і провели низку слідчих дій, однак майже всі докази, отримані внаслідок цих слідчих дій, було поставлено під сумнів. Крім того, справа неодноразово поверталася на додаткове розслідування, проте відповідні органи прокуратури щодо проведення тих чи інших слідчих дій не виконувалися. Європейський суд також звернув увагу на те, що хоча слідство загалом тривало вісім років та дев'ять місяців, однак у справі мали місце тривалі періоди часу, протягом яких жодні слідчих дій не проводилися. Насамкінець, Європейський суд вказав, що вже неодноразово встановлювалися порушення статті 2 Конвенції у справах, в яких провадження щодо встановлення обставин ДТП смертельними наслідками та забезпечення відшкодування родичам потерпілого необґрунтовано затягувалися. У зв'язку з цим, а також зважаючи на те, що Уряд не навів жодного факту або аргументу, здатних переконати його дійти у цій справі іншого висновку, Європейський суд встановив порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО:

1. *Оголошує* скарги на відсутність ефективного розслідування смерті дружини заявника прийнятними, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушення статті 2 Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, що мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежів:
 - (i) 6 000 (шість тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та додатково будь-який податок, що може нараховуватись;
 - (ii) 200 (двасті) євро компенсації судових та інших витрат та додатково будь-який податок, що може нараховуватись за ввізниками;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позначкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано і відсоткові пункти;
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»